

Asia T-120/04

Peróxidos Orgánicos, SA vastaan Euroopan yhteisöjen komissio

Kilpailu – Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt – Orgaaniset peroksidit – Sakot – EY 81 artikla – Asetus (ETY) N:o 2988/74 – Vanhentuminen – Kilpailusääntöjen rikkomisen kesto – Todistustaakan jako – Yhdenvertainen kohtelu

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio (kolmas jaosto)
16.11.2006 II - 4446

Tuomion tiivistelmä

- 1. Kilpailu – Hallinnollinen menettely – Komission toimivalta
(Neuvoston asetuksen N:o 2988/74 1 artiklan 1 kohta)*
- 2. Kilpailu – Hallinnollinen menettely – Vanhentumisaika kilpailua koskevissa menettelyissä – Alkamisajankohta
(Neuvoston asetuksen N:o 2988/74 1 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 2 kohta sekä 2 artiklan 1, 2 ja 3 kohta)*
- 3. Kilpailu – Hallinnollinen menettely – Komission päätös, jossa todetaan kilpailusääntöjen rikkominen
(EY 81 artiklan 1 kohta)*

4. *Kilpailu – Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt – Yrityksen osallistuminen kilpailua rajoittavaan aloitteeseen*
5. *Kilpailu – Hallinnollinen menettely – Komission päätös, jossa todetaan kilpailusääntöjen rikkominen*
(Komission tiedonanto 96/C 207/04)
6. *Kilpailu – Sakot – Yrityksen omaan toimintaan perustuva arviointi*
(EY 81 artiklan 1 kohta)

1. Päätös, jolla kilpailusääntöjen rikkominen todetaan, ei ole vanhentumisajoista kilpailua koskeviin sääntöihin liittyvissä menettelyissä ja niiden nojalla määrättyjen seuraamusten täytäntöönpanossa annetun asetuksen N:o 2988/74 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu seuraamus, eikä sitä koske näin ollen kyseisessä säännöksessä säädetty vanhentumisaika. Näin ollen sakkojen määräämistä koskevaan komission toimivaltaan sovellettavan vanhentumisajan päättymisellä ei voi olla vaikutusta sillä olevaan implisiittiseen toimivaltaan todeta kilpailusääntöjen rikkominen. Kyseistä implisiittistä toimivaltaa tehdä kilpailusääntöjen rikkomisen toteamista koskeva päätös vanhentumisajan päättymisen jälkeen voidaan kuitenkin käyttää ainoastaan sillä edellytyksellä, että komissio osoittaa, että sillä on perustelu intressi tehdä tällainen päätös.

niiden nojalla määrättyjen seuraamusten täytäntöönpanossa annetun asetuksen N:o 2988/74 1 artiklan 1 kohdan b alakohtaan ja 2 kohtaan perustuvan vanhentumisen osalta silloin, kun on kyse jatketusta tai uusitusta kilpailusääntöjen rikkomisesta, sakkojen määräämistä koskevaan komission toimivaltaan sovellettava vanhentumisaika on päättynyt, jos viisi vuotta on kulunut siitä päivästä, jona rikkominen on lakannut. Mainitun asetuksen 2 artiklan 1 kohdan perusteella kyseisen vanhentumisajan kulumisen voivat kuitenkin keskeyttää toimenpiteet, jotka komissio suorittaa rikkomiseen liittyvän esitutkinnan toimittamiseksi ja joita ovat muun muassa tietojensaantipyynnöt, ja vanhentumisajan kulumisen keskeytyy päivänä, jona mainittu pyyntö annetaan tiedoksi sille, jolle se on osoitettu, ja siitä on mainitun asetuksen 2 artiklan 3 kohdan mukaan seurauksena se, että vanhentumisaika alkaa kuluu uudelleen kyseisestä päivästä lukien.

(ks. 18 kohta)

2. Vanhentumisajoista kilpailua koskeviin sääntöihin liittyvissä menettelyissä ja

Tältä osin vanhentumisajan kulumisen keskeyttäminen asetuksen N:o 2988/74

2 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen perusteella antamalla yrityksille, jotka ovat osallistuneet johonkin yhteistoimintajärjestelyn osajärjestelyyn, tiedoksi tietojensaantipyyntö, on mainitun asetuksen 2 artiklan 2 kohdan perusteella pätevä myös suhteessa toiseen yritykseen yhtenä saman osajärjestelyn osapuolena, vaikka mainittua tietojensaantipyyntöä ei ole osoitettu tälle.

(ks. 46 ja 47 kohta)

3. Osapuolen tai viranomaisen, joka väittää kilpailusääntöjä rikotun, tehtävänä on näyttää oikeudellisesti riittävällä tavalla toteen kilpailusääntöjen rikkomisen tunnusmerkistön täyttävät tosiseikat, ja yrityksen, joka vetoaa puolustautumisperusteeseen kilpailusääntöjen rikkomisen toteamista vastaan, tehtävänä on osoittaa, että edellytykset tällaisen puolustautumisperusteen soveltamiselle täyttyvät, joten kyseisen viranomaisen on tällöin turvauduttava muihin todisteisiin.

Kilpailusääntöjen rikkomisen kesto on yksi EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna rikkomisen käsitteen osatekijä, jota koskeva todistustaakka on lähtökohteisesti komissiolla. Oikeuskäytännössä edellytetään tältä osin, että jos ei ole olemassa näyttöä, jolla voidaan osoittaa

suoraan rikkomisen kesto, komissio esittää ainakin näyttöä, joka liittyy ajallisesti riittävän lähellä toisiaan oleviin tosiseikkoihin, joiden perusteella voidaan kohdulla päätellä, että rikkominen on jatkunut keskeytyksettä tietyn kahden ajankohdan välillä.

Sitä yleistä periaatetta, jonka mukaan komission on näytettävä toteen kaikki kilpailusääntöjen rikkomisen tunnusmerkistön täyttävät tosiseikat – rikkomisen kesto mukaan lukien – joilla voi olla vaikutusta sen lopullisiin päätelmiin mainitun rikkomisen vakavuudesta, ei aseteta kyseenalaiseksi sillä, että kyseinen yritys on esittänyt puolustautumisperusteen, joka koskee vanhentumista, jonka osalta todistustaakka on lähtökohteisesti viimeksi mainitulla. Sen lisäksi, että kyseinen puolustautumisperuste ei liity kilpailusääntöjen rikkomisen toteamiseen, on näet selvää, että tällaiseen perusteeseen vetoaminen edellyttää välttämättä sitä, että kilpailusääntöjen rikkomisen kesto ja päivä, jona rikkominen päättyi, on näytetty toteen. Kyseisillä seikoilla ei kuitenkaan voida sinällään perustella todistustaakan siirtymistä tältä osin kyseiselle yritykselle. Yhtäältä rikkomisen kesto, joka edellyttää, että rikkomisen viimeinen päivä on tiedossa, on yksi niistä rikkomisen olennaisista tekijöistä, joiden osalta todistustaakka on komissiolla riippumatta siitä, että myös kyseisten seikkojen riitauttaminen on osa vanhentumista koskevaa puolustautumisperustetta. Toisaalta kyseinen päätelmä on perusteltu siihen nähden, että se, että komission menettelyyn sovellettava vanhentumisaika ei ole päättynyt vanhentumisajoista kilpailua koskeviin

sääntöihin liittyvissä menettelyissä ja niiden nojalla määrättyjen seuraamusten täytäntöönpanossa annetun asetuksen N:o 2988/74 perusteella, on oikeusvarmuuden periaatteesta ilmenevä laillinen objektiivinen arviointiperuste, joka on vahvistettu mainitun asetuksen johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa, ja se on näin ollen kaikkien seuraamuksesta tehtyjen päätösten pätevyyden edellytys. Komission on näet noudatettava sitä, vaikka yritys ei olisi esittänyt tätä koskevaa puolustautumisperustetta.

töjen rikkomista ja vaarantaa sen paljastumisen siten, että tätä hiljaista hyväksymistä voidaan pitää kumppanuutena tai passiivisena osallistumisena kilpailusääntöjen rikkomiseen.

(ks. 68 kohta)

Kyseinen todistustaakan jako voi kuitenkin vaihdella siltä osin kuin tosiseikat, joihin osapuoli vetoaa, voivat olla sellaisia, että ne velvoittavat toisen osapuolen esittämään selityksen tai perustelun, jonka puuttuessa on mahdollista päätellä, että todistustaakka on täytetty.

(ks. 50–53 kohta)

4. Se, että kyseessä oleva yritys ei sanoudu julkisesti irti kilpailusääntöjä rikkovasta aloitteesta, johon se on osallistunut, tai se ei ilmoita siitä hallintoviranomaisille, rohkaisee muita jatkamaan kilpailusään-

5. Vaikka lainvastaisen yhteistoimintajärjestelyn pääosallistujien vapaaehtoisesti esittämiin todisteisiin on yleensä asianmukaista suhtautua tietyllä tavalla epäluuloisesti, kun otetaan huomioon se mahdollisuus, että kyseisillä osallistujilla on taipumus vähätellä sen osuuden merkitystä, joka niillä on kilpailusääntöjen rikkomiseen, ja suurennella toisten osuutta, se, että väitetään, että mainitut todisteet eivät ole luotettavia, koska ne on esitetty, jotta sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annettua tiedonantoa voitaisiin soveltaa, ja koska niiden esittäjillä on tämän perusteella tiettyä intressiä esittää raskauttavia todisteita yhteistoimintajärjestelyn muita osallistujia vastaan, ei kuitenkaan ole yhteistyötä koskevan tiedonannon mukaiselle menettelylle ominaisen logiikan mukaista. Se, että kyseisen tiedonannon soveltamista pyydetään sakon määrän vähentämiseksi, ei välttämättä kannusta esittämään tutkittavana olevan yhteistoimintajärjestelyn muihin osanottajiin

nähdessä vääristeltyjä todisteita. Lisäksi jokainen yritys johtaa komissiota harhaan voisi näet kyseenalaistaa pyynnön esittäjän yhteistyön vilpittömyyden ja kattavuuden ja näin ollen vaarantaa tämän mahdollisuuden hyötyä täysimääräisesti yhteistyötä koskevasta tiedonannosta.

(ks. 70 kohta)

6. Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattaminen on sovitettava yhteen laillisuusperiaatteen noudattamisen kanssa, mikä merkitsee sitä, että kukaan ei voi vedota omaksi edukseen toisen hyväksi tehtyyn lainvastaisuuteen. Lainvastaisuus, johon on mahdollisesti syyllistytty suhteessa sellaiseen toiseen yritykseen, joka ei ole asianosaisena käsiteltävänä olevassa asiassa, ei näet voi johtaa siihen, että yhteisöjen tuomioistuimet toteavat syrjinnän ja näin ollen siihen yritykseen nähden tapahtuneen

lainvastaisuuden, joka on asianosaisena sen käsiteltäväksi saatetussa asiassa. Tällainen lähestymistapa merkitsisi sellaisen periaatteen vahvistamista, joka koskee ”yhdenvertaista kohtelua silloin kun kyse lainvastaisuudesta”, ja se johtaisi esimerkiksi sellaisen velvoitteen asettamiseen komissiolle, jonka mukaan se ei saisi ottaa huomioon todisteita, jotka sillä on hallussaan seuraamuksen määrittämiseksi yritykselle, joka on syyllistynyt kilpailusääntöjen rikkomiseen, josta voidaan määrätä seuraamus, pelkästään sen johdosta, että toinen yritys, joka on mahdollisesti vastaavassa asemassa, on lainvastaisesti välttänyt tällaisen seuraamuksen. Lisäksi silloin kun yritys on omalla käyttäytymisellään rikkonut EY 81 artiklan 1 kohtaa, se ei voi vapautua seuraamuksista sillä perusteella, että muille taloudellisille toimijoille ei ole määrätty sakkoa, vaikka yhteisöjen tuomioistuimet eivät käsittele viimeksi mainittujen tilannetta.

(ks. 77 kohta)